

בעזהשי"ת

מים עמוקים עצה כלב איש ואיש תבונה יד אלה
סטריקור

עצה ותבונה

דברי תורה
מכ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים ושיחות קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת אחרי – קדושים תשפ"ה

קובץ קנ"ד

ערש"ק
פרשת אח"ק
תשפ"ה

לתרומות והנצחות:
052-7620204

לקבלת הגליון בדוא"ל:
a609200101002@gmail.com

רחוב דוד 32 ירושלים

ניתן להאזין לשיעורי
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישו בשידור חי
במערכת 'קול סטריקוב'
מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור
ובן בקו שיעורי ב"ק מרן
אדמו"ר שליט"א ב'קול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

אחרי

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימתו (טז, א).

והנה צדצרי חז"ל רצו הדעות מה היה חטאם של נדב ואביהו, או מפני שהורו הלכה בפני רבן (יומא נג.), או משום שהיו שתויי יין, או משום שהיו מחוסרי בגדים, או שנכנסו בלא קידוש ידיים ורגלים או על שלא היו להם צנים או על שלא נשאו נשים (ויק"ר פ"כ ס"ט), או משום שהיו פרועי ראש (תוס' יומא פ"ד ד"ה שהורו).

ולבאורה הוא תמוה שהרי בתורה מפורש העוון כדכתיב (לעיל י, א) "ויקריצו לפני ה' אש זרה אשר לא נזהר אהרן, ומה יש לבקש חטאים וסיבות אחרות. ובהכרח נריך לומר שכל השיטות הנ"ל הם ציאורים ב'אש זרה'.

ונראה, כי עניין החטא כאן הוא כמבואר בפסדה"ק (ראה ישמח ישראל פרשת קדושים או"ד בשם הרה"ק מציאלא זי"ע) שהם ראו לעלות למדרגה יותר

גבוהה ממה שאחזו וממה שהקצ"ה מבקש מאתם, וזה היה העוון צמה שהקריצו 'אש זרה אשר לא נזהר אהרן, שעשו עצודה שלא נטוו עליה וא"כ לא היו שייכים לעצודה זו, וזה נרמז ב'אש זרה', שהייתה זרה להם, היינו שלא היה להם שייכות עמה, ועצודה כזו היא 'זרה' לפניו יתצרך ואינו רוצה בה. ועל כך נתבעו, שעלו למדרגה שאינה לפי מידתם וערכם.

ובחשא זה נכללים כל החטאים שמנו חז"ל, 'הורו הלכה בפני רבן', שהאיסור להורות הלכה בפני רבו הוא גם כאשר הוראתו נכונה, אלא שתפקיד ההוראה מקור לרב, וכאשר התלמיד מורה הלכה בפני רבו הרי לוקח לעצמו תפקיד שאינו שייך לו. ועוד, שמקומו של התלמיד הוא מתחת לרב, וכאשר התלמיד מורה הלכה בפני רבו הרי הוא כמגזיה את עצמו יותר מרבו.

ובן 'מחוסרי צגדים' מורה על עניין זה, כי הצגד מסבב את האדם והוא כעין גדר וגבול לגופו, ומורה על הגבול שיש לכל אחד במקומו וצדגתו, שעד לכאן הוא שייך וצמה שמחוץ לזה אין לו להתעסק, אבל נדב ואציהו ינאו מגבולם ועזדו למעלה ממדרגתם.

ובן עד"ז הוא עניין 'שתוי יין', שכאשר האדם שתוי הוא ינא מגבולותיו ומעלה אותו למעלה ממנצו הטבעי, והוא כח חינוני שמציא את האדם למנצ נעלה שהוא ענמו אינו אוחז שם. וכן 'פרועי ראש' מורה על יציאה מהגבול של הראש.

ועוד נרמז צ'פרועי ראש' שהשערות הם מותרות הגוף וטפלים לו, ומרמז שציקשו נדב ואציהו להעלות ולקדש צעבודתם גם את הצחינות הנמוכות שאינם נכללות צדרך כלל צעבודה. וזהו ג"כ מה שלא היו להם צנים ושלא נשאו נשים, שפרשו לגמרי מכל ענייני הגשמיות ומסדר הנהגת כל שאר צני אדם. ופרישות וקדושה כזו היא צהפלגה רצה יותר מדאי, ולא הייתה שייכת למדרגתם של נדב ואציהו.

ומעתה שפיר כל הפרטים הללו הם ציאור צ'אש זרה', כי כאשר האדם עושה מעשים שלא נטווה צהם ואינם לפי דרגתו, והיא עבודה שהיא 'זרה' לו שאינה שייכת לצחינת נפשו ולמקומו צעבודת ה', הרי היא 'אש זרה' ואינה נרצית לפניו יתצרך. ועל כך נענשו צחומרת הדין.

ומזה יש ללמוד שצריך כל אחד להכיר את מקומו וגבולותיו, ולדעת תמיד מה תפקידו ואיזו היא העבודה המוטלת עליו, לעשות רק דברים שננטווה צהם, והיינו שהם שייכים לצחינת נפשו ומעלתו הרוחנית, ולעבוד את ה' רק כפי מדרגתו, ולא לצקש מעלות ומדרגות של עוצדי ה' נעלים ומרוממים ממנו, כי צדצר זה נתצו נדב ואציהו.

וזזהו כוונת הכתוב כאן 'אחרי מות שני צני אהרן צקרצתם לפני ה' וימתו', היינו שחטאם של צני אהרן היה מה שהתקרבו לפני ה' יותר מדאי, שלא לפי ערכם ומדרגתם, ולכן מתו. ועל זה ממשיך הכתוב (פסוקים צג) "ויאמר ה' אל משה דצר אל אהרן אחיך ואל יצא צכל

דרך על מפתנו, ויודע ומרגיש כמה
שהוא עדיין רחוק, דבר זה עצמו הוא
'השער לה', שצנח זה אפשר להתקרב
אליו יתצרך.

ועל דרך זה יש לבאר המשך הפסוקים
כאן, שהכהן גדול נטווה ואל יצא
בכל עת אל הקדש', שכל ימות השנה
אסורה לו הכניסה לפני ולפנים, ומונח
בזה שצריך להתבונן בזה שאינו יכול לצאת
לקודש הקדשים, שזהו משום שהוא רחוק
עדיין צמדתו הרוחנית מכדי להיכנס
למקום הקודש, ודבר זה היה צריך להיות
במחשבתו בכל השנה.

ועל זה בא הכתוב לומר 'בזאת יצא אהרן
אל הקדש', דקאי על שלפניו, היינו
שמכח הרגשה זו שהייתה בו צעת שלא
היה יכול לצאת בכל עת אל הקודש, עי"ז
הגיע לכך אחת בשנה יצא אהרן אל
הקדש', ורק לאחר העבודה הפנימית
שעבד כל השנה והשריש בנפשו כמה הוא
רחוק מלהיכנס אל הקודש, היה ראוי
להיכנס ביום הקדוש לפני ולפנים.

עת אל הקדש", כי צריך בכל עת לצדוק
את עצמו היכן הוא אוחז ועומד
במדרגתו, ולא להיכנס אל הקודש בכל
זמן ובכל אופן, אלא לדעת מה שייך
לו, ורק "בזאת" - בהכרה זו - "יצא
אהרן אל הקדש".

ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן
אחיד ואל יבא בבל עת אל
הקדש וגו', בזאת יבא אהרן אל
הקדש (שם, צ"ג).

יש לפרש על פי מה שאמר הרה"ק
הרבי ר' ברוך מומעזיבוז זי"ע
(צו"ג דנהורא, מהדו"ח ח"א עמ' ריא. וכן הוא
בליקוטי שושנה להרה"ק הרר"א מליז'ענסק זי"ע,
ד"ה פתחו לי) עה"פ (מהלים קיח, יט"ב)
"פתחו לי שערי צדק אצא צם אודה יי",
זה השער לה' נדיקים יצאו צו". ש"ז
השער קאי על דלעיל מיניה, היינו
שכאשר הצדיק הוא צחינה זו שמצקש
'פתחו לי שערי צדק', שמכיר בעצמו
שהוא עדיין אוחז לפני השער ועדיין לא

קדושים

קדושים תהיו כי קדוש אני ה'
אלקיכם (יט, ז).

ובבר האריכו המפרשים ובספה"ק
לצאר מה נתינת טעם יש צוה
שמשום ש'קדוש אני ה' אלוהיכם' לכם
'קדושים תהיו'.

וי"ל זהקדם מה דאיתא בישמח
ישראל (או"ד) צסם רבינו
הרה"ק רבי דב בעריש מביא"ע זי"ע
שהרחיב את הדיבור צפרשת אחרי, שאין
רשות לאדם לעלות צמדרגות גבוהות
מערכו, שדבר זה היה סיצת מיתת נדב
ואציהוא כמו שנאמר (לעיל טו, א)
"צקרצתם לפני ה' וימתו", שקרצו
למדרגה גבוהה ורמה (המרומות צהאי
לישנא 'לפני ה'), שאי אפשר לאדם
לזכות צה זולת הכהן הגדול ציום
הכיפורים, ולכך 'וימתו', כי לא יכלו
לסבול אור הגדול הזה, אלא "אחרי ה'
אלהיכם תלכו" (דברים יג, ה), היא עבודת
כל איש ישראל.

ומעתה הקשה על מלות 'קדושים
תהיו', שהיא מדרגה גבוהה,
ואיך תוצעים זאת מן האדם והרי לא
ניתנה לו הרשות לעלות צמדרגות
גבוהות יותר מערכו. ואמר צסם רבינו
הרה"ק מוהר"י מווארקא זי"ע שדיבר
צקדשו על מלואו זו, ואמר 'קדושים תהיו'
- "צהוייתן תהיו" (כפי שדרשו עד"ז
חז"ל (פסחים כג.)), היינו צמדרגה שאתה
עומד צה, שם תהיה קדוש, אצל לא
לעלות למעלה ממדרגתך. עכדה"ק.

וביאור הדברים, שהנה מלות 'קדושים
תהיו' היא כמו שכתב הרמב"ן
ציווי להוסיף פרישות מן המותרות, ועל
דרך "קדש עצמך צמות לך" (יצמות כ.),
ולא להסתפק צמה שאסרה התורה
צפירוש - ואף לא צמה שהוסיפו חז"ל
ותיקנו גדרים וסייגים, שזהו ג"כ מכח
מלות התורה "ושמרתם את משמרת"י"
(יח, ז), דילפינן מיניה (יצמות כא.) "עשו
משמרת למשמרת"י" - אלא על האדם

להוסיף ולקדש עצמו אף בדברים המותרים מעיקר הדין.

והעולה מזה שמלות הקדושה היא להוסיף בעבודת ה' ולהתחמק עם קונו יותר מן החיוז. והיה מקום לטעות שדבר זה אינו שייך לכא"ל, וממילא הוא סותר את היסוד האמור שאין לאדם רשות לעלות במדרגות רמות יותר מערכו.

אמנם צאמת מלות 'קדושים תהיו' זו שייכת לכל אחד ואחד מישראל, מגדול הדור ועד לאדם הפשוט והנחות ביותר, והיא מותאמת לכל אחד לפי ערכו ומדרגתו, שלא ניתנו צוה כללים ופרטים קבועים, אלא אצל כל אחד המלוה היא לפי מה שהוא, וצוודאי שאין היהודי הפשוט נתבע צאותה תציעה שיש על גדול הדור, ולעתים מה שנחשב אצלו לתוספת פרישות וקדושה, אצל איש המעלה הנהגה כזו שפלה וצויה, ואף לעוון חילול ה' תיחשב (ראה יומא פו.), כי לפי דרגתו נדרש ממנו הנהגה נעלית יותר משורת הדין, ומלד מלות 'קדושים תהיו' נתבע לפרוש ולהתקדש ביותר ואף בדברים דקים מאוד.

וממילא כל יהודי במדרגה שבה הוא עומד שייך אצלו קדושה לפי ערכו, ואין צוה משום יציאה חוץ למחילת מדרגתו, אלא בתוך מדרגתו שהוא עומד זה יכול להוסיף ולפרוש מדברים המותרים ויקיים צוה מלות 'קדושים תהיו'. והו 'קדושים תהיו' - 'צהווייתן תהיו', שאין המלוה לעלות למדרגה שאין האדם שייך בה, אלא יעמוד צהווייתו ולפיה יוסיף ויקדש עצמו.

וידוע מאמר הרד"ק מקאצק זי"ע שאמר לצאר הפסוק 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם', שקשה, איך יכולים להיות קדוש, אלא זה רק מלד 'כי קדוש אני ה' אלוקיכם'. והדברים סתומים וסתומים. ובשם משמואל צפרשתן הביא הרצה מאמר זה וציארו באופנים שונים (ראה שם תר"ע ד"ה קדושים; תרע"ז ד"ה צמורת כהנים; תרע"ד ד"ה קדושים; ועוד). והציאור הפשוט בדבריו הק', שהפסוק בא לצאר איך שייך שבשר ודם יתקדש ומה שייכות יש לו למעלה עליונה זו, וכנגד זה באה התשובה 'כי קדוש אני ה' אלוקיכם', היינו כי בכל יהודי יש נשמה קדושה החלוצה מתחת כסא הכבוד והיא חלק אלוך ממעל וכדאיתא

(תניא פ"ג צ"ג צ"ס הזוה"ק) ד"מאן דנפח מתוכיה נפח", וממילא מצד זה יש לו שייכות לקדושה.

אבן לפי הדברים האמורים יש לפרש עוד, שהשאלה היא איך ייתכן מצוות 'קדושים תהיו' על כל הכלל כולו, והרי מה שאלל האדם הפשוט הוא צנחינת 'קדש עצמך צמותר לך' אלל אדם גדול ייתכן שייחשב לחילול ה', ואיך שייך להכניס את כולם בכלל אחד.

ועל זה באה התשובה 'כי קדוש אני ה' אלוקיכם', והמכוון למצוות 'אנכי ה' אלוקיך', היא מצוות האמונה וייחוד ה', שכל אחד מחויב צה מן הגדול שבגדולים ועד לשפל האנשים, וצוודאי שאין היא מתקיימת בפועל אלל כולם צשווה, כי צייחוד ה' יש מדרגות צלי סוף וצוודאי שמה שמצווה צזה הגדול לפי גדולתו אין שייך אלל האיש הפשוט אלל כל אחד לפוס שיעורא דיליה, ומ"מ כל אחד כשמשיג גדולת ה' וקדושתו לפי מה שציכולתו להצין ולהשכיל, הרי הוא מקיים מצוות 'אנכי ה' אלוקיך' צשלימות. וכמו כן היא מצוות 'קדושים תהיו', שהיא מצוה אחת המוטלת על

כולם כאחד, אלל בפועל קיוס המצוה היא על כל אחד לפי מצצו ומדרגתו שהוא עומד צה.

שם.

ובמדרש (ויק"ר פכ"ד ס"ט): "'קדושים תהיו', יכול כמוני, תלמוד לומר, 'כי קדוש אני', קדושתי למעלה מקדושתכם". וגאמרו צזה צאופנים שונים לצאר מה כוונת חז"ל צזה, מה הסלקא דעתך 'יכול כמוני' ומה התשובה ע"ז 'קדושתי למעלה מקדושתכם'.

והגאון רבי יהושע מקומטנא זצ"ל במפרו ישועות מלכו (צליקוטי דצרי תורה שצסוה"ס) כתצ לצאר צזה צאופן נפלא, שהנה הקצ"ה מחיה אף את הדצרים היותר שפלים, וכל זה אין מגרע חלילה מקדושתו, וזהו מה שאומרים בשיר הייחוד (ליוס שלישי) "אף כל טנופת לא תטנפך", והכוונה על זה שהקצ"ה מחיה אף דצרים גרועים ומ"מ אין נפעל צו יתצרך שוס שינוי חלילה.

ועלול האדם לחשוב שהוא ג"כ יהיה קדוש כזה, שישפיל את עצמו

ששניהם טהורים מלד ענמם, אלא שמלד המעשה נעשה אחד טהור ומשנהו טמא, ואף מלד המעשה שניהם שחוטים, אלא שאחד נשחט רוצו ואחד נשחט חליו, ועי"ז לא רק שנאסר לאכילה אלא גם מטמא טומאת נבילה, וזה הפרש כחוט השערה ואינו ניכר כ"כ, ושם נריך הצדלה להצדיל צין הטמא לטהור.

והנה לפי זה יש לבאר גם צפסוק שלאחריו, 'ואצדיל אחכם מן העמים להיות לי', ולכאורה צומן שישראל עומדים במדרגתם וצמעלתם הרי ניכר וצורר ההצדל צינם לצין אומות העולם, ומה שייך צזה הצדלה, והלא כאמור צדצר הניכר ומוצדל מענמו אין שייך הצדלה.

אלא על כרחך שהכתוב מדצר על מצב שפל שלא יעמדו ישראל בקדושתם ולא יהיה ניכר ההפרש צינם לצין העמים, ומ"מ אומר הקצ"ה 'ואצדיל אחכם מן העמים' שגם צמצב כזה יש הצדל צין היהודי לנכרי, וכמצואר בפפדה"ק עניין הנקודה הפנימית שיש בכל אחד ואחד מישראל, צצחינת 'חלק יעקב', שנשאר צשלימות בכל מצב.

למקומות הגמוכים ומ"מ יישאר צקדושתו, וזהו הסלקא דעתך 'יכול כמוני', היינו כמו שהקצ"ה משפיל ענמו להחיות את כל העולמות ואף צמקומות הגמוכים והחשוכים. ועל זה צאה האזהרה שרק צקדושת הקצ"ה שהיא למעלה מראש שייך להחיות דצרים שפלים ולהיות קדוש אצל לא לאיש כמוך, כי 'קדושתי למעלה מקדושתכם'.

והבדלתם בין הבהמה הטהרה לטמאה וגו', והייתם לי קדשים כי קדוש אני ה' ואבדל אתכם מן העמים להיות לי (כ, כה"ו).

וברש"י: "והצדלתם צין הבהמה הטהורה לטמאה", אין נריך לומר צין פרה לחמור, שהרי מוצדלין ונכרין הם, אלא צין טהורה לך לטמאה לך, צין שנשחט רוצו של סימן לנשחט חליו, וכמה צין רוצו לחליו מלא שעררה".

והיינו שצין צעלי חיים הטהורים לצעלי חיים הטמאים אין שייך לכוות על 'הצדלה' כי מוצדלים ועומדים הם, ועל כרחך שכוונת הכתוב על צעלי חיים

ולהביר בהצללה זו זה יכול רק הקב"ה
 בכבודו ובעלמו, וכלשון הכתוב
 'ואצדיל', כי לעיני אדם אין ניכר שום
 חילוק, ורק הקב"ה מציט ומבחין
 במעמקי הנפש, הוא הרואה שעדיין יש
 הצדל בין ישראל לעמים, כי קדושתם
 הפנימית לא נפגמה ועודנה בתומה
 וצטהרתה.

ליקוטי אמרים תניא - פרק מ'

אך כל זמן שלא חזר ולמד דבר זה לשמה, אין לימודו עולה אפילו בעשר ספירות המאירות בעולם היצירה והעשיה. כי הספירות הן בחינת אלהות, ובהן מתלבש ומתייחד אור אין סוף ברוך הוא ממש. ובלא דחילו ורחימו לא יכלא לסלקא ולמיקם קדם ה', כמו שכתוב בתיקונים. רק לימודו עולה להיכלות ומדורין שהן חיצוניות העולמות, שבהן עומדים המלאכים, וכמו שכתב הרב חיים ויטאל ז"ל בשער הנבואה פרק ב', שמהתורה שלא בכוונה נבראים מלאכים בעולם היצירה, ומהמצות בלי כוונה נבראים מלאכים בעולם העשייה, וכל המלאכים הם בעלי חומר וצורה. אבל תורה שלא לשמה ממש, כגון להיות תלמיד חכם וכהאי גוונא, אינה עולה כלל למעלה, אפילו להיכלות ומדור המלאכים

דקדושה, אלא נשאר למטה בעולם הזה הגשמי, שהוא מדור הקליפות. הגה"ה: (כמו שכתוב בזהר חלק ג' דף ל"א ע"ב ודף קכ"א עמוד ב', עיין שם, ההיא מלה סלקא ובקעא רקיעין בו' ואתער מה דאתער, אי טב טב בו', עיין שם, ודף ק"ה ע"א, מלה דאורייתא אתעביד מיניה קלא וסליק בו', ודף קס"ח ע"ב, קלין דאורייתא וצלותא בקעין רקיעין בו').

וכמו שכתוב בזהר על פסוק "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש", דאפילו עמלא דאורייתא, אי עביד בגין יקריה בו'. וזהו שאמרו: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", פירוש, שלא נשאר למטה בעולם הזה.

ואף דאורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד, שהוא ורצונו אחד, הרי

קודשא בריך הוא איהו ממלא כל עלמין בשוה, ואף על פי כן אין העולמות שוים במעלתם. והשינוי הוא מהמקבלים בשתי בחינות: האחת, שהעליונים מקבלים הארה יותר גדולה לאין קץ מהתחתונים; והשנית, שמקבלים בלי לבושים ומסכים רבים כל כך כבתחתונים. ועולם הזה הוא עולם השפל בשתי בחינות. כי ההארה שבו מצומצמת מאד עד קצה האחרון, ולכן הוא חומרי וגשמי; וגם זאת היא בלבושים ומסכים רבים, עד שנתלבשה בקליפת נוגה להחיות כל דברים המהורים שבעולם הזה, ובכללם הוא נפש החיונית המדברת שבאדם. ולכן כשמדברת דברי תורה ותפלה בלא כוונה, אף שהן אותיות קדושות, ואין קליפת נוגה שבנפש החיונית מסך מבידיל כלל להסתיר ולכסות על קדושתו יתברך המלובשת בהן, כמו שהיא מסתרת ומכסה על קדושתו יתברך שבנפש החיונית כשמדברת דברים בטלים, ושבנפש החיונית שבשאר בעלי חיים המהורים. דאף דלית אתר פנוי מיניה, מכל מקום איהו סתימו דכל סתימין, ונקרא "אל

מסתתר", וגם ההארה והתפשטות החיות ממנו יתברך מסתתרת בלבושים ומסכים רבים ועצומים עד שנתלבשה ונסתתרה בלבוש נוגה. מה שאין כן באותיות הקדושות של דברי תורה ותפילה, דאדרבה קליפת נוגה מתהפכת לטוב ונכלל בקדושה זו, כנזכר לעיל. מכל מקום ההארה שבהן מקדושתו יתברך היא בבחינת צמצום עד קצה האחרון, מאחר שהקול והדבור הוא גשמי.

אב"ל בתפילה בכוונה ותורה בכוונה לשמה, הרי הכוונה מתלבשת באותיות הדבור, הואיל והיא מקור ושורש להן, שמחמתה ובסיבתה הוא מדבר אותיות אלו, לכן היא מעלה אותן עד מקומה בעשר ספירות דיצירה או דבריא, לפי מה שהיא הכוונה בדחילו ורחימו שכליים או טבעיים כו' כנזכר לעיל. ושם מאיר ומתגלה אור אין סוף ברוך הוא, שהוא רצון העליון ברוך הוא המלובש באותיות התורה שלומד ובכוונתן, או בתפילה ובכוונתה, או במצוה ובכוונתה, בהארה גדולה לאין קץ, מה שלא יכול להאיר ולהתגלות

כלל בעוד האותיות והמצוה בעולם הזה
הגשמי, לא מינה ולא מקצתה, עד עת
קץ הימין, שיתעלה העולם מגשמיותו
ונגלה כבוד ה' וגו', כנזכר לעיל
באריכות.

הגה"ה: (ושם מאיר ומתגלה גם כן
היחוד העליון הנעשה בכל
מצוה ותלמוד תורה, שהוא יחוד מדותיו
יתברך, שנכללות זו בזו ונמתקות
הגבורות בחסדים, על ידי עת רצון
העליון אין סוף ברוך הוא המאיר
ומתגלה בבחינת גילוי רב ועצום
באתערותא דלתתא, היא עשיית
המצוה או עסק התורה, שבהן מלוּבש
רצון העליון אין סוף ברוך הוא.

אך עיקר היחוד הוא למעלה מעלה
בעולם האצילות, ששם הוא מהות
ועצמות מדותיו יתברך מיוחדות
במאצילן אין סוף ברוך הוא, ושם הוא
מהות ועצמות רצון העליון אין סוף ברוך
הוא, והארתן לבד היא מאירה בבריאה
יצירה ועשייה, בכל עולם מהן לפי
מעלתו. ואף שנפש האדם העוסק
בתורה ומצוה זו אינה מאצילות, מכל
מקום הרי רצון העליון המלוּבש במצוה
זו, והוא הוא עצמו הדבר הלכה והתורה

שעוסק בה, הוא אלהות ואור אין סוף
המאציל ברוך הוא, שהוא ורצונו אחד,
וברצונו יתברך האציל מדותיו
המיוחדות בו יתברך. ועל ידי גילוי רצונו
המתגלה על ידי עסק תורה ומצווה זו,
הן נכללות זו בזו ונמתקות הגבורות
בחסדים בעת רצון זו).

ובזה יובן היטב הא דדחילו ורחימו
נקראים גרפין, דרך משל,
כדכתיב: "ובשתים יעופף" וכו' שכתב
הרב חיים ויטאל ז"ל בשער היחודים
פרק י"א, שהכנפים בעוף הן זרועות
האדם כו'. ובתיקונים פירש, שהעוסקים
בתורה ומצוות בדחילו ורחימו -
נקראים בנים, ואם לאו - נקראים
אפרוחים, דלא יכלין לפרחא.

הגה"ה: (ובתיקון מ"ה, דעופא הוא
מטטרו"ן, רישא דיליה י'
וגופא וא"ו ותרין גרפין ה' ה' כו'. והיינו
עולם היצירה שנקרא מטטרו"ן, ובו הן
גופי הלכות שבמשנה. ורישא דיליה הן
המוחין ובחינת חכמה בינה ודעת, שהן
פנימיות ההלכות וסודן ושעמיהן. ותרין
גרפין, דחילו ורחימו, הן ה' עילאה,
שהיא רחימו, וה' תתאה, היא יראה
תתאה, עול מלכות שמים ופחד ה',

כפחד המלך דרך משל, שהיא יראה חיצונית ונגלית. מה שאין כן יראה עילאה, ירא בושת, היא מהנסתרות לה' אלהינו, והיא בחכמה עילאה, יו"ד של שם הוי"ה ברוך הוא, כמו שכתוב ברעיא מהימנא).

כי כמו שכנפי העוף אינם עיקר העוף, ואין חיותו תלוי בהם כלל, כדתנן: "ניטלו אנפיה - כשרה", והעיקר הוא ראשו וכל גופו, והכנפיים אינם רק משמשים לראשו וגופו לפרחא בהון. וכך דרך משל, התורה ומצוות הן עיקר היחוד העליון, על ידי רצון העליון המתגלה על ידיהן; והדחילו ורחימו הם מעלים אותן למקום שיתגלה בו הרצון, ואור אין סוף ברוך הוא, והיחוד, שהן יצירה ובריאה.

הגה"ה: (או אפילו בעשיה, בעשר ספירות דקדושה, מקום מצוות מעשיות, וכן מקרא. אבל במשנה - מתגלה היחוד ואור אין סוף ברוך הוא ביצירה, ובתלמוד - בבריאה. דהיינו שבלימוד מקרא מתפשט היחוד ואור אין סוף ברוך הוא מאצילות עד העשיה, ובמשנה - עד היצירה לבדה,

ובתלמוד - עד הבריאה לבדה, כי כולן באצילות. אבל קבלה אינה מתפשטת כלל מאצילות לבריאה יצירה ועשיה, כמו שכתב בפרי עץ חיים).

והנה, אף דדחילו ורחימו הם גם כן מתרי"ג מצוות, אף על פי כן נקראין גדפין, להיות כי תכלית האהבה היא העבודה מאהבה. ואהבה בלי עבודה היא אהבה בתענוגים, להתענג על ה', מעין עולם הבא וקבלת שכר, ו"היום לעשותם" כתיב ולמחר לקבל שכרם.

ומי שלא הגיע למדה זו, לטעום מעין עולם הבא, אלא עדיין נפשו שוקקה וצמאה לה' וכלתה אליו כל היום, ואינו מרוה צמאונו במי התורה שלפניו, הרי זה כמי שעומד בנהר וצועק מים מים לשתות, כמו שקובל עליו הנביא: "הוי כל צמא לכו למים". כי לפי פשוטו אינו מובין דמי שהוא צמא ומתאוה ללמוד, פשיטא שילמוד מעצמו, ולמה לו לנביא לצעוק עליו "הוי"? וכמו שנתבאר במקום אחר באריכות:

דולה התבונה

עליית התורה ומצוות על ידי אהבה ויראה

שיעור בספה"ק לקוטי אמרים תניא

ליל שישי פרשת תזריע מצורע תשפ"ה

תוכן העניינים

מעלת מעשי המצוות שהן העיקר, וחשיבות הכוונה בהם + צריך לעסוק בתומ"צ שלא לשמה, שבסוף יעלו ויחשבו לשמה.

מדברים על מדרגות גדולות כי עי"ז מתרוממים + עיקר האומנות בעוה"ז שהראש ישאר למעלה + הרבה צדיקים וחסידים אחזו שאין לעסוק במדרגות + כשיודע שאינו אחוז במדרגות רק רוצה להתעלות הוא דבר טוב לעסוק בזה + כשאומר 'לכבוד שבת' עם כוונה שיפעול על עצמו מתרומם עי"ז + השבח של ישראל שפורשים מתוך הטומאה - הטהרה מטומאה ע"י שמתבוננים בדברים נעלים.

תומ"צ בלא דחילו ורחימו מתעלה רק לעולם המלאכים ולא לעשר ספירות + גם תומ"צ שלא לשמה הוא דבר גדול שנעשה מזו מלאכים + מלאכים יש בהם ג"כ חומר ואינם יכולים להתעלות לעשר ספירות + כשעשה תשובה ומתעלים המצוות שלא לשמה עולים גם המלאכים.

ללמוד לשם ידיעת התורה נקרא שלא לשמה, ורק לשם כבוד נחשב שלא לשמה ממש + צריך ללמוד גם אם הוא רק שלא לשמה ממש + כשעוסק בתומ"צ לשמה א"צ להתקון שעל ידי גלגול. קושיית התניא איך יתכן שהתורה הקדושה אינו יכול להתעלות למעלה + התירוץ הוא שההארה אלקית הוא בצמצום + ענין הצמצומים וההסתרים - שתי בחינות במדרגות העולמות + בתומ"צ בכוונה הכוונה מעלה את מעשי המצוות הגשמיים.

אהבה ויראה נקראים 'כנפים' כי העיקר הוא המצוות במעשה, והדחילו ורחימו מעלים את המצוות + עיקר האהבה ויראה הוא להביא לעבודת ה' + אין ענין בהרגשת צמאון לה' אם אינו עושה עמה עבודת ה'.

רפואת הנפש ע"י התקוה לה' שיש תרופה למכתו • לומדים ענינים נעלים כדי לידע שיש לו שייכות
ובע"ה נגיע להעכעדע זאבן' • להקדיש זמן לאהבה ויראה בשעת התפילה • תפילה הוא דאודייתא
בשבאין על ידה לאהבה ויראה.

חשיבות לימוד הלכות שבת • להצטרף עם הציבור בלימוד הלכות שבת ביום השבת חצי שעה
קודם מנחה.

החשיבות של מעשי המצוות לעומת החשיבות של אהבה ויראה וכוונת המצוות

היות שהיה הפסקה של כמה שבועות בלימוד ספר התניא, ואנו אווזים באמצע ענין,
לכן נחזור ונסכם מה שלמדנו עד כה.

כבר נתבאר שספר התניא מתחלק לכמה ענינים, וכל כמה פרקים עוסק בענין בפני
עצמו, ומפרק ל"ה עד סוף פרק מ' עוסק בביאור ענין אחד, והוא ביאור מה שצריך
בעבודת ה' שתי דברים, גם עבודת המצוות מעשיות בפועל ממש, וגם צריך בשעת
העשיה שיהא אהבה ויראה, וזהו מה שהולך ומבאר בכל הפרקים האלה החשיבות של
שתי הנקודות שכל אחד משלים את השני, בפרקים ל"ה-ל"ז ביאר את החלק הראשון,
שהעיקר הוא העשיה בפועל, כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים ע"י מעשה
המצוות בעולם הגשמי, ובפרק ל"ח עבר לענין השני שמצד שני צריך גם כוונה שהוא
כמו הנשמה, וכמאמר הקדמונים תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה, ובלא כוונה אין
לו חיות כנכון, ובפרק ל"ט האריך בפרטי החסרון שיש במצוות שחסר בהם כוונה
ואהבה ויראה, ובסוף דבריו שם מסיק שאע"פ שמצוה כזו יש בה חסרון גדול אעפ"כ
אם אינו יכול יעסוק במצוות במעשה לבד, וכמו שאמרו חז"ל (פסמים נ:): לעולם יעסוק
אדם בתורה ובמצוות אע"פ שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, והתניא
מפרש מאמר זה באופן מחודש, כי בפשטות הפירוש שמתוך שלא לשמה בא לשמה
היינו שאם יעשה שלא לשמה, בסוף יבוא לעשות מצוות אחרות לשמה, אבל התניא
מפרש שהמצוה עצמה שעשה שלא לשמה יהא נעשה לשמה, כי כשעושה אח"כ מצוה
לשמה הוא מעלה גם את המצוות שעשה שלא לשמה, וזהו רק כשעשה בלי שום
כוונה, אבל כשעשה עם פניות צריך לעשות תשובה ע"ז ואז מתעלה גם המצוה שעשה

שלא לשמה, וזהו הכוונה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, שהמצוות שנעשו שלא לשמן
הן בעצמן יהא נחשבים אח"כ שנעשו לשמה, ועתה נמשיך בלימוד פרק מ' שממשיך
לבאר החשיבות של עשיית המצוות מתוך אהבה ויראה שעי"ז המצוות 'פרחין לעילא'.

לעסוק בענינים גבוהים אע"פ שאין אוחזים בזה על מנת להתרומם עי"ז

ובהקדמה להמשך הלימוד יש להתבונן ולהתחזק בחשיבות לימוד זה, כי באמת
ענינים אלו שאנו עוסקים בזה הם מדריגות, ובפרט בלימוד תניא שהוא
לימוד עמוק עם קושיות ותירוצים ודברים עמוקים, והרבה פעמים יש מחשבה שמה
לנו ללימוד זה, הרי אנו מכירים את עצמינו שאיננו עומדים במדריגות אלו, ומה יתן לנו
לעסוק בדברים גבוהים אלו.

אכן התשובה לטענה זו היא, שעצם מה שמתעסקים ומתבוננים על מדריגות גבוהות
יותר, זה עצמו הוא דרך ואופן להתרומם מחשבת העוה"ז שנמצאים בו. ואמנם
הדרך הפשוט להתמודד עם משיכות העוה"ז הוא להתגבר על המשיכות וללחום
עמיהם, ובאמת לפעמים צריך לעשות גם דרך זה, וכמו שאמרו חז"ל (נדרים ה.) לעולם
ירגיו אדם יצר טוב על יצר הרע, אבל בדרך זה יש הרבה פעמים קושי, שעצם המלחמה
הוא דבר קשה, והרבה פעמים קשה להצליח באופן זה. ולכן לפעמים צריך לעסוק בדרך
הנזכר - שמתבוננים על דברים נעלים, ואז כל האדם מתרומם ומתחיל לראות קצת
'עולם אחר', ומחשבתו מתרומם מהדברים הנמוכים, וממילא כל מעשיות נמשכים אחר
המחשבה ויכול להמלט עי"ז מהנסיונות והגשמיות.

ויש להסמך לזה מה דמטו משמיה דהחידושי הרי"ם לפרש בדרך רמז מה דאיתא
בגמ' (קידושין נט.) שאחד מהחיובים של אב לבן הוא להשיטו במים, ופירש שהוא
על דרך משל, שכשאדם שט במים עיקר החכמה הוא שהראש ישאר למעלה מן המים,
כי עיקר הסכנה הוא שהראש יפול לתוך המים שאז יכול להסתכן ח"ו שלא יוכל לנשום
ח"ו או שיבלע הרבה מים ח"ו, ולכן עיקר האומנות הוא שהראש ישאר למעלה. ועל
דרך זה הוא העבודה בכל החיים בעוה"ז, שעיקר האומנות הוא שהראש ישאר למעלה

ולא יטבע בעוה"ז, כי ע"י שהמחשבה נמצא מעל העוה"ז במחשבות נעלות הרי כולו מתרומם.

וביותר צריך להדגיש נקודה זו לדרכינו שהתחנכנו עם הנהגה של חסידי פולין, אשר הרחיקו מאד באופן חמור שלא לדבר על מדריגות גבוהות, ולמשל בימי ספירת העומר, שאומרים תפלת רבוש"ע אתה צויתנו לספור ספירת העומר כדי לטהרנו וכו', ומבקשים על טהרה ותיקון המידות, הנה אצל חסידי פולין לא עשו עסק מתפילה זו, ואמרו אותו בקיצור, כי אחזו שלדבר על טהרה ועל תיקון המידות העליונות הוא מדריגה ודבר גבוה, ולא רצו לעשות עסק מזה.

או למשל בענין סעודת שבת, הרבה חסידים נהגו לומר בעת האכילה 'לכבוד שבת קודש', אבל חסידי פולין לא אהבו הנהגה זו, באומרים: וכי אתה באמת אוהז במדריגה שאתה אוכל לכבוד שבת? מה אתה מרמה את עצמך? אתה אוכל כי המאכל ערב לחכך ואתה רוצה לאכול.

ובכן היו הרבה צדיקים שדברו בחריפות על ענין זה, על אנשים שמדברים ועוסקים בענין של מדריגות שאינם אוהזים בזה באמת, ואם כן לפי דרך זה נראה שאין מקום לעסוק בדברים נעלים ובמדריגות שאין אנו אוהזים בזה.

אך האמת הוא שיש חילוק גדול באיזה אופן מדברים ועוסקים על ענין המדריגות, שכל טענת הצדיקים והחסידים היה על מי שעוסק במדריגות מתוך דמיון שהוא שייד למדריגות אלה, אבל מי שיודע היטב את המצב שלו, ואינו משלה את עצמו שהוא שייד למדריגות אלה, וכל מה שהוא עוסק בענינים נעלים הוא מתוך שרוצה ומבקש עצה להתעלות ולהתרומם, ולכן עוסק בענינים אלו כדי שיתעלה ויתרומם על ידם, בזה אין שום חסרון.

ולמשל בנוגע לאמירת 'לכבוד שבת קודש' בעת האכילה, אם חושב שהוא באמת אוכל לכבוד שבת, עדיף שלא יעשה כן ולא ישגה בדמיונות שוא, אבל אם יודע שבאמת מצבו הוא שאוכל משום שנמשך ורוצה לאכול, אבל הוא רוצה להתעלות, הוא מבקש עצמה להתרומם ממשיכה זו, ולכן הוא אומר לכבוד שבת כדי

להכנים למחשבתו גם מחשבה של אכילה לכבוד שבת, אשר זה עצמו גורם שיבוא באמת למדריגה זו יותר ויותר, וכנודע היסוד שכתב החינוך (מנוח טז) שאחר הפעולות נמשכים הלבבות, וכמ"ש במסילת ישרים (פרק ז) שהתנועה החיצונית מעוררת הפנימית, באופן כזה אין בכך שום פסול.

ולבן לעניינינו כשאנו לומדים ועוסקים בלימוד מדריגות, באופן שאנו יודעים שאין אנו נמצאים במדריגה זו, אך לצורך זה עצמו אנו לומדים כי אנו רוצים כן להגיע לזה, ואיך נגיע לזה אם לא נעסוק ונדבר על זה? בודאי שאי אפשר להגיע ועכ"פ להתקרב לזה רק ע"י העסק וההתבוננות על הענינים האלה עד שמתרוממים, ובאופן כזה 'לכולי עלמא' הוא דבר נכון, וכי נשאר כל ימינו בדברים נמוכים?

ויש לרמז יסוד זה גם בפרשתינו, ונקדים דברים נפלאים שכתב השפת אמת (מזריע מרמ"א) וזלה"ק: "בפסוק (טו, לא) והזרתם את בני ישראל מטומאתם, הוא ג"כ לשון נזר ועטרה, כי כשזוכים בנ"י לפרוש מן הטומאה בהיותם בעוה"ז תוך הטומאות, הוא שבח גדול להם", וזהו הפירוש והזרתם את בני ישראל "מטומאתם", שדוקא מתוך המצב של טומאה שבני ישראל נמצאים, ובמצב זה זוכים לפרוש מן הטומאה, בזה זוכים לנזר ועטרה. וממשיך: "לכן כתוב ישראל אשר בך אתפאר, הגם כי כמה שרפים עומדים ממעל לו", ומה לו להתפאר בישראל כשיש לו מלאכים קדישין עילאין, אלא כי בנ"י אשר זוכים להתעלות מתוך המצב של טומאה הוא רבוע יותר גדולה, ובזה זוכים לנזר ולהתפאר בנו יותר מן המלאכים הגם שהם קדושים יותר.

ובענין זה דברנו בשיעור הקודם, שזהו מה שאומרים בתפילה 'כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה', כי איזה שייכות יש לנו עם המלאכים הקדושים שנצטרף עמהם בכתר שנותנים לה', ע"ז אומרים עם עמך ישראל "קבוצי מטה", שדוקא בגלל שנמצאים למטה במקום נמוך, ומשם אומרים שירה לה', זהו הגדלות והמעלה שלנו יותר מן המלאכים לומר 'כתר' להקב"ה.

ועכ"פ לעניינינו יש להוסיף על יסוד דברי השפת אמת באופן אחר, ולפרש הכתוב והזרתם את בני ישראל מטומאתם - והזרתם מלשון נזר, שעל ידי התבוננות

על ענין זה שאנו עושים נזר להקב"ה בפרישתנו, על ידי זה אנו פורשים מן הטומאה, כי בכח ההתעסקות בדברים הנעלים יש לנו כח להתעלות ולהתרומם מן הטומאה והפחיתות.

החילוק בין המצוות שנעשים עם אהבה ויראה למצוות שלא לשמה

עתה נתחיל בלימוד פרק מ', שהוא המשך למש"כ בסוף פרק ל"ט שמי שעשה מצוות שלא לשמה, ואח"כ עשה מצוות לשמה נתעלה עי"ז גם מה שעשה לפני זה שלא לשמה כאילו נעשה לשמה, ולכן 'לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה', כי בסופו של דבר 'מתוך שלא לשמה בא לשמה', היינו שהשלא לשמה יתעלה ויהפך להיות נחשב לשמה.

ועל זה הוא ממשיך ואומר אך כל זמן שלא חזר ולמד דבר זה לשמה, אין לימודו עולה אפילו בעשר ספירות המאירות בעולם היצירה והעשיה, והכוונה שלא רק ביצירה אינו עולה, אלא אפילו בעשיה. ולהבנת הדברים צריך להקדים את הידוע שיש ארבע עולמות רוחניים - אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, ובכל עולם יש עשר ספירות שהם גילוי אלקותו ית' בעשרה אופנים במדרגה ששייך בעולם עליון זה, ויש בזה הרבה פרטים אך זהו צורת הדברים באופן כללי. ועל זה הוא דקאמר שכשעושה תומ"צ לשמה ה"ז מתעלה ומתאחד בעשר ספירות ונעשה אלקות ממש, אבל כשעושה שלא לשמה אינו נכלל בעשר ספירות המאירות אפילו בעולם העשיה.

וממשיך לבאר טעם הדבר, למה אינו יכול להתעלות לעשר ספירות עצמן, כי הספירות היינו מהו מהות ענין הספירות, הן בחינת אלקות, ובהן מתלבש ומתייחד אור אין סוף ב"ה ממש, היינו שהספירות הם מהות רוחני עליון שמתייחד בהן אור אין סוף ממש. ואפשר לכיון דבר זה בתפילה כשאומרים 'לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה', אשר פסוק זה מכוון אל הז' מדות, גדולה הוא חסד, ואח"כ גבורה תפארת נצח הוד, כי כל בשמים ובארץ הוא יסוד, לך ה' הממלכה הוא מלכות, והמדות הם חלק מהעשר ספירות שבהן מתייחד אור"ם, וזהו שכתוב 'לך ה' היינו שכביכול שם נמצא הקב"ה ומתייחד בהן.

וממילא ובלא דחילו ורחימו לא יכלא לסלקא ולמיקם קדם ה' כמ"ש בתיקונים שאורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא, כי אינו יכול להתקרב להקב"ה כביכול, רק לימודו עולה להיכלות ומדורין שהן חיצוניות העולמות, והיינו שיש בעולמות פנימיות וזהו העשר ספירות, ויש מדריגה פחותה ממנה שנקרא חיצוניות העולמות, שבהן עומדים המלאכים, וכמ"ש הרח"ו בשער הנבואה פ"ב שמהתורה שלא בכוונה נבראים מלאכים בעולם היצירה ומהמצוות בלא כוונה נבראים מלאכים בעולם העשיה, כי תורה הוא במדריגה יותר עליונה ממצוות, ולכן התורה מתעלה לעולם עליון יותר מהמצוות.

המעלה הגדולה של התורה ומצוות שלא לשמה

ובמאמר המוסגר יש להדגיש כאן נקודה נחוצה שאפשר להתבונן מדברים אלו, כי התניא מאריך ומדגיש את חשיבות התומ"צ לשמה, וזה יכול לגרום זלזול במצוות הנעשין שלא לשמה, אבל באמת זה טעות גדול, וכמו שרואים כאן שמהתומ"צ שלא לשמה אף שאינם נכללים בעשר ספירות אבל נעשים מהם מלאכים, ואטו מילתא זוטרתי היא שאנו במעשינו בוראים מלאכים, וזהו טעם נוסף למה 'לעולם יעסוק אדם בתומ"צ שלא לשמה', לבד מהטעם שמתוך שלא לשמה בא לשמה, כי גם השלא לשמה גופא הוא דבר גדול מאוד למעלה מהשגתינו שנברא מזה מלאכים.

וידועים דברי התולדות בפרשת עקב, שהם יסוד גדול לחיזוק בעבודת ה', שמביא "שמעתי ממורי - הבעש"ט הק' - שרוב ענותנותו של האדם גורם שנתרחק מעבודת השי"ת, שמצד שפלותו אינו מאמין כי האדם גורם ע"י תפלתו ותורתו שפע אל כל העולמות, וגם המלאכים ניזונים ע"י תורתו ותפלתו, שאילו היה מאמין זה כמה היה עובד ה' בשמחה וביראה מרוב כל, והיה נזהר בכל אות ותנועה ומילה לאומרה כדקא יאות", עיי"ש עוד, והרי שחשיבות העבודה הוא מה שהמלאכים ניזונים ע"י תורתו ותפלתו שזה נעשה גם ע"י מצוות שלא לשמה. וכל מה שמלמדינו התניא הוא להבין שעם כוונה נפעל ענין עוד יותר עליון שנכלל בעשר ספירות, אבל בודאי שגם שלא לשמה נעשים מזה ענינים עצומים, ומי פתי יאבד רכוש גדול כזה.

ביאור דברי התניא שהמלאכים יש להם חומר וצורה

וממשיך ומבאר הטעם עליה למדריגת המלאכים פחותה מעליה למדריגת עשר ספירות וכל המלאכים הם בעלי חומר וצורה, ופשוט שהחומר שלהם אין לו שום דמיון לחומר שלנו בעוה"ז הגשמי שהוא גשמיות ממש, ולפי ערכנו גם החומר של המלאכים הוא רוחניות, אבל כלפי מדריגת המלאכים גילו לנו הצדיקים שיש בהם ג"כ שני בחינות בהרוחניות עצמו, שיש בחינה יותר פחותה שנקרא חומר ובחינה יותר נעלה שנקרא צורה, והוא מכבשי דרחמנא ואין אנו יכולים להבין מהות הדבר רק שיש כזה מושג.

אבל צריך להבין מאי בעי התניא בזה שהמלאכים יש בהם בחינת חומר, ואיך מתקשרים הדברים בכל המשך דבריו כאן. ובספר מסילות בספר התניא ביאר שרוצה לבאר בזה למה בלי דחילו ורחימו אינו יכול להגיע לעשר ספירות אבל יכול להגיע למקום המלאכים, ומאי שנא. וע"ז ביאר דהמלאכים יש בהם בחינת חומר, ולכן מצוות שלא לשמה שהם שייכים לבחינת החומר יש לו שייכות רק לבחינת המלאכים, אבל העשר ספירות הם אלקות גמור וא"א לחומר להגיע למקום של אלקות, ואילו המלאכים שיש בהם בחינת חומר אינם יכולים להגיע להעשר ספירות שכולו אלקות, ורק מצוות לשמה שאינם קשורים להחומר הם יכולים להתעלות לעשר ספירות.

אמנם איתא בספר שערי קדושה ל"ח"ו שכאשר אדם עושה תשובה על השלא לשמה ואז מתעלה גם השלא לשמה ומגיע לעשר ספירות כמו שנתבאר לעיל בתניא פרק ל"ט, אזי המצוות שעולין למעלה מושכין עמהם כל חיילות המלאכים שתלויים באותו המצוה ועולים עם המצוה לעשר ספירות. והוא חידוש עצום שבכהאי גוונא יכולים המלאכים ג"כ להתעלות ולהכלל בהעשר ספירות. אבל כשאין בהם בחינת לשמה הרי זה נחשב כדבר שיש בו חומר שייך רק לעולם המלאכים ולא לעשר ספירות.

ללמוד לשם ידיעת התורה נחשב תורה לשמה

וממשיך התניא אבל תורה שלא לשמה ממש כגון להיות תלמיד חכם וכה"ג, הנה אפשר לטעות ולפרש הכוונה על מי שלומד כדי לדעת את התורה, וזה נקרא

'כדי להיות תלמיד חכם' שע"ז אומר שנחשב שלא לשמה ממש. אבל נראה שזה אינו, שהלומד תורה לשם ידיעת התורה נחשב תורה לשמה, כי זה ג"כ רצון ה' שידעו את התורה, ומש"כ התניא כדי להיות תלמיד חכם כוונתו כמו שמצינו בתוס' (מעניט 1. ד"ה וכל) שהקשו דבגמ' שם מבואר שהלומד שלא לשמה תורתו נעשית לו סם המות, והא בגמ' פסחים אמרו לעולם יעסוק בתורה ומצוות שלא לשמה ותירצו "ויש לומר דתרי שלא לשמה הוי, דמה דאמרינן לעולם יעסוק בתורה אפילו שלא לשמה, היינו כלומר כדי שיקרא רבי, או כדי שיכבדוהו. ומה שאמרינן הכי כל העוסק בתורה שלא לשמה נעשית לו סם המות היינו מי שלומד לקנטר", וכה"ג כתבו התוס' בעוד מקומות בש"ס עכ"פ מבואר בתוס' דשלא לשמה היינו שיקרא רבי או שיכבדוהו, ונראה דזה כוונת התניא כדי להיות ת"ח היינו כדי שיקבל כבוד הראוי לתלמיד חכם, אבל אם כוונתו לעצם הדבר שרוצה להיות תלמיד חכם - לידע תורה, ה"ז לימוד תורה לשמה ממש.

גם על תורה שלא לשמה ממש נאמר לעולם יעסוק אדם שלא לשמה

ונחזור לדברי התניא, אבל תורה שלא לשמה ממש כגון להיות תלמיד חכם וכה"ג אינו עולה כלל למעלה אפי' להיכלות ומדור המלאכים דקדושה אלא נשאר למטה בעוה"ז הגשמי שהוא מדור הקליפות. צריך להדגיש שאף שאומר שתורה שלא לשמה ממש אינו עולה כלל למעלה, אין הכוונה שאין שום ערך ללימוד זה, וכמבואר להדיא לעיל בסו"פ ל"ט דגם על תורה שלא לשמה ממש שאז התורה בבחינת גלות בתוך הקליפה נאמר ע"ז לעולם יעסוק אדם שלא לשמה, וכלשון קדשו "שבשובו אל ה' גם תורתו שבה עמו, ולכן אמרו רז"ל לעולם יעסוק אדם וכו' שמתוך שלא לשמה בא לשמה בודאי, שבודאי סופו לעשות תשובה בגלגול זה או בגלגול אחר, כי לא ידח ממנו נדח", וא"כ בכל אופן צריך לעסוק בתורה, חוץ הלומד ע"מ לקנטר, וכל מה שאנו לומדים על מעלת התורה לשמה הוא כדי להתעורר ולהתקרב למעלות יותר עליונות, וכמו שהקדמנו בתחילת השיעור שכאשר עוסקים בדברים יותר עליונים עי"ז מתקרבים יותר למדרגות אלו.

המעלה של הלומד תורה לשמה שמתעלה מיד

ובהגה"ה מוסיף התניא ומביא כמה לשונות מזוה"ק שדברי תורה עולים למקומות עליונים ע"י לימוד תורה לשמה: כמ"ש בזוהר ח"ג דף לא ע"ב ובדף קב"א ע"ב עיי"ש ההיא מלה סלקא ובקעא רקיעין ואתער מה דאתער אי טב טב כו' ע"ש, ודף ק"ה ע"א מלה דאורייתא אתעביד מיניה קלא וסליק כו'. ובדף קס"ח ע"ב קלין דאורייתא וצלוחתא בקעין רקיעין כו'. ורואים מזה המעלות העליונות שעולה התורה ומעורר למעלה, אבל זהו רק בלימוד לשמה.

ומביא ע"ז התניא וכמ"ש בזוהר על פסוק מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, ובפשוטו הפירוש על ענינים גשמיים, אבל הזוה"ק מפרש דאפילו עמלא דאורייתא אי עביד בגין יקריה ג"כ נחשב 'תחת השמש' ואינו יכול לעלות למעלה. וזהו שאמרו אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, פירוש שלא נשאר למטה בעוה"ז, וזהו הכוונה אשרי מי שלמד תורה בדחילו ורחימו ועי"ז נתעלה למעלה ולא נשאר למטה.

ולבאורה יש להעיר, הרי בסוף פרק ל"ט כתב התניא שכל אחד מישראל בודאי יעשה תשובה בסוף כי לא ידח ממנו נדח ואז יתעלה תורתו ג"כ, וא"כ מה הרבותא של 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו', הרי כל אחד בסופו של דבר יתעלה תורתו למעלה. אלא דשם כתב התניא שבודאי סופו לעשות תשובה 'בגלגול זה או בגלגול אחר', וא"כ עדיין צריך לירד ולהתגלגל כדי להעלות את התומ"צ, ולכן אמרו אשרי מי שלמד מעיקרא בדחילו ורחימו, ומיד עלתה תורתו למעלה, ויכול להגיע למקום מנוחתו ואי"צ להתגלגל ולירד שוב לעוה"ז כדי להעלות תורתו.

איך יתכן שהתורה הקדושה אינו יכול לעלות למעלה

כאן נכנס התניא במשא ומתן של קושיא ותירוקין, ומקשה ואף דאורייתא וקוב"ה כולא חד, שהוא ורצונו אחד, וביאור הקושיא שכיון שהתורה הוא כביכול דבר אחד עם הקב"ה, והרי אפילו תורה שלא לשמה הוא ג"כ תורה, וא"כ הרי זה ממש

בקדושתו יתברך בעצמו, ואיך יתכן שהתורה אינו יכול להתעלות למעלה, והוא קושיא נוראה.

וכדי ליישב קושיא זו, מקדים התניא קושיא אחרת, וע"י תירוץ קושיא השניה יתורץ ג"כ קושיא זו. והקושיא השניה הוא הרי קוב"ה איהו ממלא כל עלמין בשוה, ואעפ"כ אין העולמות שוים במעלתו, והיינו שכיון שהקב"ה ממלא כל העולמות בשוה למה יש חילוקים עצומים בין העולמות, שיש עולמות קדושים אצילות בריאה יצירה עשיה שכל אחד למעלה ממדרגת השני, ויש עוה"ז הגשמי, והרי הקב"ה נמצא בכולם בשוה, ומה נשתנו הללו מהללו.

והתירוץ ע"ז והשינוי הוא מהמקבלים בב' בחינות, הא' שהעליונים מקבלים הארה יותר גדולה לאין קץ מהתחתונים, ויבואר ע"פ משל לאדם גדול בתורה שיש לו ידיעות עצומות בתורה הן בהיקף והן בעיון עמוק, ויש לו תלמידים שצריך ללמדם תורה, הנה אינו יכול למסור לתלמידים את כל מה שהוא יודע בתורה, כי אין להם כלים לקבל זאת, ולכן מצמצם מהשגותיו, ומוסר לכל אחד לפי דרגתו, לתלמיד שמבין יותר מוסר במדה גדושה, ולמי שמבין פחות משפיע פחות, כל אחד לפי מדרגתו. ועל דרך זה הקב"ה, למרות אשר הוא נמצא בשוה, אבל השפעת וגילוי אורו הוא בכל עולם מצומצם לפי הכלים של זה העולם. ולכן יש חילוק בין העולמות זהו הבחינה הראשונה. והשנית שמקבלים בלי לבושים ומסכים רבים כ"כ בבתחתונים, הבחינה השנית אינו מצד השפעת האור, אלא מצד ההסתר שיש במקבל, והמשל לזה הוא אור השמש, שכאשר מאיר על מקום פתוח, הרי הוא מאיר באורו הגדול, וכאשר יש בית שבו חלונות גדולים, הרי יש מחיצות לאור השמש, וע"י כך מתמעט במקצת אורו, וכשיש רק חלונות קטנים האור יותר פחות, וכאשר יש חדר בתוך חדר האור נתמעט ובא רק מן הצדדים, וזהו בחינה נוספת שאפילו על אותו האור גופא כשיש דברים המפרידים אי אפשר להאיר להכנס. וכן הוא ג"כ בעולמות, שכל מה שהעולם תחתון יותר יש יותר הסתרות להאיר ואינו ניכר ונרגש.

וע"ז ממשיך ועוה"ז הוא עולם השפל בב' בחינות, הראשון כי ההארה שבו מצומצמת מאד עד קצה האחרון ולכן הוא חומרי וגשמי, שהאור הוא הכי

נמוך ומצומצם, שרק עי"ז יכול להבא הגשמיים, והשני וגם זאת היא בלבושים ומסכים רבים עד שנתלבשה בקליפת נוגה להחיות כל דברים המהורים שבעוה"ז. ובזה נתיישב הקושיא השניה למה יש חילוק בעולמות, והתירוץ הוא שברבוש"ע אין שום שינוי ח"ו, והשינוי הוא רק במקבלים בצמצום ההשפעה והסתרה.

ובזה מיושב גם קושיא הראשונה איך יתכן שהתורה הקדושה בקדושת הקב"ה אינו יכול לעלות למעלה וע"ז ממשיך ואומר ובכללם של הדברים הגשמיים הוא נפש החיונית המדברת שבאדם, ולכן כשמדברת דברי תורה ותפלה בלא כוונה, אף שהן אותיות קדושות ואין קליפת נוגה שבנפש החיונית מסך מבדיל כלל להסתיר ולבסות על קדושתו ית' המלוכשת בהן כמו שהיא מסתרת ומכסה על קדושתו ית' שבנפש החיונית כשמדברת דברים בטלים ושבנפש החיונית שבשאר בעלי חיים המהורים, שזה היה הקושיא שהרי יש בהן קדושתו ית' ואיך יתכן שיש בהן גריעותא, אמנם הרי גם שם קשה דאף דלית אתר פנוי מיניה ואיך יתכן שהם בקליפת נוגה, וע"ז התירוץ מכל מקום איהי סתימו דכל סתימין ונקרא אל מסתתר, וגם ההארה והתפשטות החיות ממנו ית' מסתתרת בלבושים ומסכים רבים ועצומים עד שנתלבשה ונסתתרה בלבוש נוגה, זהו בדברים בטלים ובעלי חיים המהורים, משא"כ באותיות הקדושות של דברי תורה ותפלה דאדרבה קליפת נוגה מתהפכת לטוב ונכללת בקדושה זו כנ"ל בפרק ל"ז שכאשר מדברים דברי תורה בפה עושים מהגשמיים רוחניות, שהגשמיים נכלל בקדושה, ונמצא שמצד הבחינה השניה של הסתר אין בזה הסתר, כי אורייתא וקוב"ה חר, מכל מקום ההארה שבהן מקדושתו ית' היא בבחינת צמצום עד קצה האחרון, מאחר שהקול והדיבור הוא גשמי.

וביאור הדברים הוא, דכיון שנתבאר שיש שתי בחינות בהעלם האור צמצום לפי מדרגת העולם, וגם הסתר ולבוש. וע"ז מתרץ שהחלק של ההסתר אין בתורה כיון שהוא אלקות, אבל כיון שסוף סוף נעשה בכח גשמי, הרי בחינת צמצום יש בזה, ולכן אינו יכול להתעלות כשנעשה שלא לשמה.

אך לפ"ז צריך לבאר למה כשנעשה לשמה יש לו כח להתעלות, הרי גם אז נעשה בכח גשמי, וע"ז מבאר אבל בתפילה בכוונה ותורה בכוונה לשמה, הרי הכוונה מתלבשת באותיות הדיבור, ולמה הדיבור מלביש הכוונה, הואיל והיא מקור ושורש להן שמחמתה ובסיבתה הוא מדבר אותיות אלו, והיינו שהדיבור לא הגיע מכח גשמי, אלא מתוך כח פנימי של רצון ושל אהבת ויראת ה', לכן היא מעלה אותן עד מקומה בעשר ספירות דיצירה או דבריאה לפי מה שהיא הכוונה בדחילו ורחימו שכליים או טבעיים כנ"ל בפרק ל"ט, שאהבה ויראה שכליים מעלים לעולם הבריאה, ואהבה ויראה טבעיים לעולם היצירה, ושם מאיר ומתגלה אור אין סוף ב"ה שהוא רצון העליון ב"ה המלוכש באותיות התורה שלומד ובכוונתן או בתפילה ובכוונתה או במצוה וכוונתה בהארה גדולה לאין קץ מה שלא יכול להאיר ולהתגלות כלל בעוד האותיות והמצוה בעוה"ז הגשמי לא מינה ולא מקצתה עד עת קץ הימין שיתעלה העולם מגשמיותו ונגלה כבוד ה' וגו' כנ"ל באריכות.

ובאמת כל 'הפלפול' של הקושיא והתירוץ בתניא, אינם נוגעים לעצם יסוד הענין, אבל בכל זאת יש חשיבות להבין הדבר על בוריו וכמו שהקדמנו שכאשר האדם תופס במחשבתו הענין היטב, זה עצמו יכול להביאו לשייכות למדריגה זו ולהתרוממות.

מעלת הכוונה במצוות לעומת מעלת עשיית המצוות

עכשיו חוזר התניא לעיקר הענין הנידון בכל 'סוגיא' זו בפרקים ל"ה - מ', וכמו שסיכמנו לעיל שבחלק זה מבאר את המעלה של מעשה המצוה, ולעומת זה את המעלה של כוונת המצוה, שהעיקר הוא עצם המעשה כי לכך 'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים', ובכל אופן צריך לעשות כי לעולם יעסוק אדם בתומ"צ אפילו שלא לשמה, אך מצד שני יש מעלה בכוונה שע"ז המצוות נתעלות למעלה מעלה.

וע"ז מבאר ובזה יובן היטב הא דדחילו ורחימו נקראים גדפין דרך משל כדכתיב ובשתים יעופף וכמ"ש הרח"ו ז"ל בשער היחודים פי"א שהכנפים בעוף הן

זרועות האדם, ובזרועות האדם איתא בזוה"ק בפתח אליהו חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא, שהב' זרועות מכוונים לחסד וגבורה, וכן הכנפים של העוף מרמז על חסד וגבורה שהם אהבה ויראה, וזהו הרמז במש"כ ובשתיים יעופף, שע"י הכנפים המרמזים על אהבה ויראה 'מעופף' ופורח המצוות למעלה, וכלשון הזוה"ק אורייתא בלא דחילו ורחימו לא 'פרחת' לעילא, שאין לו את 'הכנפים' שבהם אפשר להתרומם למעלה. ובתיקונים פירשו שהעוסקים בתומ"צ בדחילו ורחימו נקראים בנים שיש להם כנפים ויכולים לפרוח, ואם לאו נקראים אפרוחים דלא יכלין לפרחא, וצריך להבין למה האהבה ויראה נמשלים דוקא בכנפים.

וע"ז מבאר ע"פ היסוד הנזכר, שעיקר מה שצריך לעשות הוא מעשה המצוות, והצורך של אהבה ויראה הוא להעלות את המצוות, ולכן נמשל בכנפים, כי כמו שכנפי העוף אינם עיקר העוף ואין חיותו תלוי בהם כלל כדתנן נישלו אנפיה כשרה, והרי שיכול לחיות בלי כנפים, והעיקר הוא ראשו וכל גופו, והכנפים אינם רק משמשים לראשו וגופו לפרחא בהון, וכך דרך משל התורה ומצוות במעשה בפועל הן עיקר היחוד העליון ע"י גילוי רצון העליון המתגלה על ידיהן, וזהו החלק הראשון, שהעיקר הוא המעשה בפועל, והדחילו ורחימו הם מעלים אותן למקום שיתגלה בו הרצון אור אין סוף ב"ה והיחוד שהן יצירה ובריאה, זהו החלק השני של מעלת האהבה ויראה.

ויסוד זה צריך להוציא מכל דברי התניא בפרקים אלו בבהירות, צריך לדעת שהעיקר הוא מעשי המצוות בפועל, אבל כל מה שמכניסים בהם יותר אהבה ויראה, הם מתעלים למעלה יותר ומגיעים יותר לתכלית הנרצה.

עיקר האהבה הוא כדי להגיע על ידה לעבודת ה'

ובסוף הפרק מבאר התניא עוד נקודה בענין זה, ומקשה והנה אף דדחילו ורחימו הם ג"כ מתרי"ג מצוות, ולמה נחשב שהן הגדפין של שאר המצוות, הלא הן עצמם הם מצוות כמו שאר כל המצוות, ע"ז מבאר שאינו כן, אלא תכלית האהבה ויראה

אינם כדבר לעצמו, אלא כדי להביא את האדם לעבודת את ה' בתומ"צ, וזהו שמבאר אעפ"כ נקראין גרפין להיות כי תכלית האהבה היא העבודה מאהבה, ואהבה בלי עבודה היא אהבה בתענוגים להתענג על ה' מעין עוה"ב וקבלת שכר, וכמו שביאר התניא 'במקום אחר שיש שני בחינות של אהבה, יש אהבה של השתוקקות וצמאון לה' שמביא את האדם לקיום התומ"צ, ויש אהבה של תענוג שמתענג על ה', וזה נקרא עבודת מתנה, וזה בחינת מתן שכר, והמצוה של האהבה אין הכוונה לאהבה של תענוג שהרי והיום לעשותם כתוב ולמחר לקבל שכרם, אלא הציווי של אהבה הוא כמ"ש ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, והיינו אהבה שמביא את האדם לעבודת ה', ולכן האהבה וכן היראה נקראים גרפין.

וע"ז ממשיך התניא - ומי שלא הגיע למדה זו למעום מעין עוה"ב, אלא עדיין נפשו שוקקה וצמאה לה' וכלתה אליו כל היום, ואינו מרוה צמאונו במי התורה שלפניו, הרי זה כמי שעומד בנהר וצועק מים מים לשנות. והרי הוא טיפש, מה אתה צועק, הרי יש לפניך מים, פתח פיה ושתה, וכמו"כ אהבה ששייך לדרגה שלנו הוא אהבה של צמאון, וא"כ אין שום ענין באהבה אם אינו מביאו לידי מעשה בפועל 'להרוות צמאונו', וכמו שקובל עליו הנביא הוי כל צמא לכו למים ופירשו חז"ל אין מים אלא תורה, ולכאורה קשה, כי לפי פשוטו אינו מובן דמי שהוא צמא ומרווה ללמוד פשיטא שילמוד מעצמו, ולמה לו לנביא לצעוק עליו הוי, בשלמא מי שאין לו צמאון צריך לזרוז ולהביאו לידי צמאון לתורה, אבל אם הוא כבר צמא למה צריך לזרוז. אך לפי מה שביאר כאן הכוונה למי שעושה עסק מהצמאון בעצמו, הוא שר 'צמאה לך נפשי', ומרגיש צמאון לה', אך אינו עושה עם זה כלום, הוא מרגיש טוב עם עצמו בזה עצמו שיש לו צמאון, ועליו צועק הנביא, אם יש לך צמאון תעשה עם זה משהו, אבל מה יש לך מהצמאון עצמו.

וכמ"ש במקום אחר באריכות אולי הכוונה למש"כ בשולחן ערוך הרב הל' תלמוד תורה (פ"ד סעיף ו') וז"ל: "כי תכלית היראה היא לירא ולהתבושש מגדולתו למרות עיני כבודו ח"ו לעשות הרע בעיניו לעבור על אחת מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה, בין ל"ת של תורה בין של דברי סופרים ח"ו, ותכלית האהבה היא העבודה,

לעבדו מאהבה ובשמחה לעשות נחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו בקיום מ"ע של תורה או של דברי סופרים, ואהבה בלי עבודה היא אהבה בתענוגים להתענג ולשמוח בה', והיא מעין עוה"ב וקבלת שכר קיום מצוות, אבל עבודה מאהבה היא כי מאשר צמאה נפשו לה' לדבקה בו היא רוה צמאונה במי התורה וקיום מצוותיה דאורייתא וקוב"ה כולא חד, וע"ז נאמר הוי כל צמא לכו למים", עב"ל.

צריך לדעת שיש לנו שייכות להעכערע זאכן

נסיים שיעור זה מעין הפתיחה, שתכלית לימודינו הוא שנדע שיש ענינים נעלים, ונדע מה רוצים מאתנו, ויש לנו שייכות עם דברים נעלים, ואנו רוצים להגיע לזה, ובענין זה יש לשון של חיזוק בסה"ק ישמח ישראל בפרשתן (מזריע אות ו) שכתב בתו"ד שכמו בחליים הגשמיים הרפואה הוא עדה"כ (משלי יח) רוח איש יכלכל מחלהו, "היינו במה שהחולה מחזק ומאמץ נפשו שיוכל לסבול כל הבא עליו, ובתקותו כי בעוד ימים יעברו ישוב לאיתנו הראשון, עי"ז יכלכל מחלהו ואין כוחו סר מעליו, וכמו"כ מי שנחלה חולי נפש רח"ל, אם לא יאמר לנפשו נואש ויחזק ויאמץ נפשו בהקוסטא דחיותא אשר עדיין בקרבו שיוכל לרפא את תחלואי ונגעי לבבו ונפשו יכלכל מחלהו וכו' כי המשכת הרפואה הוא ע"י ההתחזקות, ויקוה ויחזור ויקוה ברחמי האב שדורש עצות לעזרת בניו לבל יאבד ניצוץ מישראל כי עוד יש תרופה גם למכתו", עב"ל. ולכן לומדים 'העכערע זאכן' כדי שנדע ונבין שאנו שייכים ל'העכערע זאכן', הגם שיש לנו קשיים, אבל אנו צריכים להגיע, ויכולים להגיע, ובע"ה נגיע לדברים גדולים, וזה נותן חיזוק להתרומם.

להתחזק באהבה ויראה בעת התפילה

וכדי להכניס את הלימוד בכלי המעשה נחזור שוב על מה שדיברנו כ"כ הרבה פעמים, שבדורינו קשה מאד לעורר ההרגשים של אהבה ויראה, והזמן המובחר לזה הוא שעת התפילה, שאין צריך להקדיש לכך זמן, אלא בזמן התפילה, שכל אחד בלאו הכי מתפלל, אזי עם קצת יותר זמן, ועם קצת יותר סבלנות, ועם קצת יותר שימת לב והתבוננות למה שהוא מוציא מפיו, הרי הוא מעורר את ההרגשים לאהבה ויראה שכל התפילה מלא בזה, ובזה הוא זוכה לקנין עצום של אהבה ויראה שהוא דבר כ"כ גדול

כמו שלמדנו בפרקים אלו. וכשמתרגלים לזה הוא ג"כ דבר מרומם ומשובב נפש, ואינו דבר קשה כלל.

וענין זה נזכר גם בתניא בסוף הספר באגרותיו (דף קסג.) וז"ל: "ועיקר העבודה בעקבות משיחא הוא התפלה כמ"ש הרח"ו ז"ל, מכ"ש וק"ו שראוי ונכון ליתן נפשנו ממש עליה, והיא חובה של תורה ממש למביני מדע תועלת ההתבוננות ועומק הדעת קצת כל חד לפום שיעורא דיליה בסידור שבחו של מקום ב"ה ... לעורר בהן האהבה המסותרת בלב כל ישראל לבוא לבחי' גילוי בהתגלות הלב" וכו' עיי"ש כל דבריו, והרי שהתפלה הוא זמן שצריך להתבונן ולעורר ההרגשים של אהבה ויראה ובוזה מקיימים מצוות דאורייתא, ומאחר שבלאו הכי מתפללים, וצריך רק שימת לב ולהתפלל כראוי ועי"ז אפשר להתעלות במאד.

לימוד הלכות שבת בשבת קודם מנחה

רציתי לעורר אודות ענין נוסף שהתעוררתי לזה. והוא עפמ"ש בתניא באגרת הקודש (סי' כג) "ובשבת קודש בעלות המנחה יעסקו בהלכות שבת, כי הלכתא רבתא לשבתא, ובקל יכול האדם להכשל בה ח"ו אפילו באיסור כרת וסקילה מחסרון ידיעה, ושגגת תלמוד עולה זדון ח"ו, וא"צ לומר באיסורי דברי סופרים שרבו כמו רבו למעלה, ובפרט באיסורי מוקצה דשכיחי טובא, וחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה כמ"ש רז"ל ... וכל יחיד אל יפרוש עצמו מן הציבור אפילו ללמוד ענין אחר כי אם בדבר שהציבור עסוקין בו", ונתעוררתי, שעכשיו שהגיע זמן הקיץ ויש הרבה שעות בשבת אחה"צ ראוי לקבוע כדברי התניא שעכ"פ חצי שעה קודם תפילת המנחה יעסקו בהלכות שבת. והתניא אומר שיש לעשות כן בכל שבת, אבל עכ"פ בימים האחרונים בודאי ראוי לעשות כן, ובע"ה סדרו מגידי שיעור שיאמרו שיעור בהלכות שבת כאן בביהמ"ד חצי שעה קודם מנחה, וכל אחד יראה לבוא ולהצטרף לשיעורים.

